

Any X

Barcelona 11 de Novembre de 1897

Núm. 480

Mercedes Blanca

Còpia fot. de A. S. (Xatard)

DE DIJOURS A DIJOURS

DESPRÉS de las probas convincents y repetidas de la especialitat de caràcter dels americans del Nort, que está á mata y degolla ab la sinceritat social y ab la formalitat diplomática, 's presta á tota mena de comentaris 'ls idem que s' han fet ab motiu de las declaracions cara-giradas del ex-ministre (*¡ext!*) dels Hostals-Humits senyor Fulano del *Tay* y de *l' or*, antecessor d' aqueix altre fulano del *Bot-fort*; que del un al altre... si m' embrutas, t' enmascaro.

Una de dos: ó 'ls yanké-s no son lo que s' ha dit d' ells d' ensá que tenim la desgracia de tractarhi, ó 'ls comentadors no diuen lo que senten, y, per la mateixa rahó, no 'ns fan mica de favor á n' als espanyols.

Coneixent com coneixém de sobras y massa l' esperit nortamericá, ó siga, *l' taranná* seu, já que ve aqueixa extranyesa, inexplicable per lo exagerada, dels ultrapatriotas, que aixecan lo crit al cel al enterarse del paper ridícul que ha representat l' ex-Ministre (*¡ext!*) neoyorkí davant de totas las nacions mes ó menos civilizadas? ¿Per qué tants escarafalls per lo que ha manifestat aquell panxa-contenta en contra nostra, aixís que s' ha trobat altra vegada en la terra que no es seva? ¿Què té de sorprendent una actitud semblant, referintse á un dels mes perfectes exemplars de la familia dels camaleons polítichs que tant abundan y que dels ayres de la nació ahont hi campan se mantenen?

Un país com aquell que cria Shermans y Morgans enjegats á dida per la sinceritat y per l' honor nostres nacionals, es molt lógich y natural que críhi *Tays* y *Bots*, per *l' or* y per lo *fort*, capassos de fer veure la padrina per lo poca-soltas á qualsevol que 's fixi ab son modo de procedir contrari als mes rudimentaris principis de la cortesía.

Malaguanyat treball, donchs, de comentar lo sistema yankée de discernir que ha mostrat aquell ex-senyor del *Tay* y de *l' or*, al girarnos la cara y donarnos la esquena, ja que, de darrera y no al davant, havia ell de deixar anar la bilis tant temps continguda allá á Madrid per forsa, hipocritejant per conveniencia propia. Temps perdut lo d' ocupar-se d' un verdader yankée per *excelencia*, proto-tipo dels diplomátichs *fi de sigle*.

*
**

La noticia de que 'l premi Piqué ha sigut concedit á *María del Carmen*, per considerar que ha sigut la millor obra dramática espanyola estrenada en l' últim bieni, fa recordarme del premi otorgat á *Batalla de Reynas* per idéntich concepte. Y, al recordarho, dedico un recort á sos difunts autors, verdaderas glorias nacionals, que 'l destí inexorable ha arrebatat de nostre Teatro precisament quan sa existencia s' imposava pera la defensa y sosteniment de la Escena espanyola, entregada avuy á mans mercenarias que l' acaban de convertir de

Temple del art qu' era, en una especie de Boquería literaria, per obra y des-gracia dels mercaders del Temple.

La tal nova del premi de referencia vareig adquirirla en l' oportú moment que tenia entre mans lo número extraordinari d' un periódich regional que estampava en sa primera plana un dibuix representant lo Renaiement del Teatro Catalá, ahont hi figuravan en alegórica galería 'ls bustos dels mestres Soler y Feliu; y aqueixa circumstancia 'm sugerí la idea de commemorar en mon fur intern la mort dels dos atletas de nostra Literatura dramática, exclamant:—¡Ah, si aqueix parell de Sansóns no haguéssin deixat d' existir, ja ho veuriam com ab la forsa hercúlea de son estre poétich haurian acabat ab tots 'ls filisteos del mercantilisme teatral!—

Té tanta mes trascendencia l' adjudicació del premi Piqué á la celebrada obra de Feliu y Codina, quanta es honorable la significació; puig que no mes nos faltava á Catalunya tal diploma pera ser propietaris, literariament del Teatro Español modern, per lo que respecta á ferli la vida ab 'ls techs mes sans y nutritius condimentats en la cuyna gens económica de la encesa imaginació d' aquells dos *cochs*, 'ls millors (y 'ls dos premis ho justifican) de la fonda literaria-dramática de nostres temps.

—Y, per paga, (pot dir 'n *Pitarra* desde 'l purgatori de sa gloria) 'm posan la primera pedra d' un monument, que del lloch de son emplaçament ja no 'n queda ni rastre.—

Es alló:—Vesten Antón... ¡Y com que, de tot arreu, n' han eixit tants de successors de 'n Soler y substituets de 'n Feliu y Codina!... (es dir, ab pretensions de tals), vol dir que ¡ni faltan que fan! diuen ells. ¡¡Infelissos!! No tingueu pó que 'n guanyin cap ells de premi *Piqué* .. ¡Ni de *percalina!*

*
**

Diálechs de la setmana:

—La heróicitat mes... heróica que s' ha realiat en nostres temps per la nostra Literatura regional, ha sigut sens' dupte la fundació d' una revista catalana, *Madrid catalá*, en lo centre mateix de la centralisació castellana.

—Pero ¿vols dir que tindrà vida? Mira que l' ombra del *madroño* allá es com l' ombra del *manzanillo*..

—Jo tinch pó que mori ja al neix, per altra causa: per la incompatibilitat del títul compost que té, qu' es una so'emne aberració.

—¿Vols dir que dels catalans de Madrid no te 'n fias gayre?

—Aixó mateix: al cap y al fi no deixan de ser catalans... madrilenyos.

PEPET DEL CARRIL.

CANTARS

Quan estich al teu costat
disfruto tant, estimada,
com si algú m' estés gratant
l' esquena ab una arjelaga.

MIQUELÓ MASQUET RASCLE.

Si 'm donavas, vida meva,
los diners que tu malgastas
¡quants cigarros fumaría
d' aquells tan bons de l' Habana!

R. BALCELLS BELLVÉ.

Tinch á casa una guitarra
que sols la puch fer servir
per fer públichs tos desprecis,
pera cantar mon sufrir.

JOAN TRILLAS.

LO CONQUISTADOR

Es de las noyas,
l' enfant terrible,
 tots lo coneixen
 per «l' Invencible.»
 ¡Si 'n té de fetas
 ja de conquistas!
 ¡Quan e'l s' hi posa,
 pobras modistas!
 Y de sastresas...
 ¡si 'n té enganyadas!...
 ¡si 'n dú de noyas
 enamoradas!...
 ¿Qué una conquista
 fer se proposa?...
 ¡ja res l' atura,
 ni res l' imposa!
 Si reb un xasco
 no 's desespera,
 segueix la táctica
 d' altra manera.
 Busca 'ls punts débils
 de las ninetas,
 diu ab dolsura,
 mil parauletas,
 fins que la noya

ja desarmada...
 ¡cau en sos brassos
 enamorada!

Devant de casa,
 hi ha una morena
 qu' es una noya
 de gracia p'ena;
 molt rebonica,
 molt *retreixera*,
 molt bona mossa...
 ¡sa de guanteral

Lo nostre tipo
 va enamorar-se'n
 y un jorn va anarhi
 per enterar-se'n
 de si la noya
 seva sería...
 ¡si la guanteral
 l' estimaría!

Moltas paraulas
 dolsas li deya,
 moltas vegadas
 juraments feya,
 mes sigué inútil

*Pobre porflado
 saca mendrugo.*

tot quant parlava
 perque la noya...
 ¡ni l' escoltava!
 Mes «l' Invencible»
 no 's des-spera,
 segueix la táctica
 d' altra manera.
 Tot fentne corre
 la má indiscreta,
 busca 'ls punts débils
 de la nineta,
 puig ell diu sempre
 ¡que d' una hermosa
 se 'n ha de treure
 alguna cosa!

Y es en efecte,
 ¡massa l' ha treta!...
 La má encisera
 de la nineta,
 demunt son rostre
 deixá clavadas...
 ¡mitja dotzena
 de bofetadas!

M. RIUS & C.

DUGAS MARES

— À mon bon amich Lluís Carreras. —

DIUHEN que hi ha una mare gran, excelsa,
 que tresors de voler guarda en son pit,
 per la qual es precis perdre la vida
 quan, ayrada, de guerra llensa 'l crit.

Per ella 'ls ciutadants agafan l' arma,
 per ella deixars' deuenh liurs travalls,
 per ella derramarne la sang tota,
 per ella abandonar pobles y valls;
 per ella ofegar totas las recansas
 y encubrí las mes puras afeccions,
 y ab rabia als detractors de sa honra y fama,
 donals mort, sens mirar contemplacions:

Tot per ella: la vida, las riquesas,
 lo pervindre y 'ls brassos, nostre amor;
 perque es la mare gran y á la gran mare
 debém donarli tot, tot fins lo cor.

Y en cambi, per la mare *mes petita*,
 per eixa que d' infants 'ns doná llet,
 per eixa que nos plora á totas horas
 perque de sas entranyas 'ns ha tret,
 per eixa no hi ha res *gyritat*, patriotas?
 per la mare petita ni un recort;
 ¿qué hi fa si embadalida 'ns mirá creixe?
 ¿qué hi fa si dels bons fills es lo conhort?...

Mare gran: si tu 'm dius que á la mes xica
 pera pensar ab tu tinch d' oblidar
 y deixarla soleta, llagrimosa...
 ¡jo 't detesto, fuig lluny, no 't vull mirar!

RAPEVI.

LA DONA DE AVUY

AVANTS DE CASARSE

VOLUBLE per essencia quan soltera,
 busca tan sols fer goig y empolaynarse;
 concorre á tots los balls y passejarse
 pera lluhir lo garbo, es sa fal-lera.
 Bagarra ni 's recorda de l' ayguera,
 ahont té grans munts de plats que han de rentarse,
 y sa mare al reptarla ha de enfadarse,
 puig li sol replicar feta una fera:
 «¡Quina vellota! veig que molt rondina;
 réntils vosté, no 'm dona á mí la gana;
 haig d' anar á passeig ab ma cosina
 que prou travallo tota la setmana.
 Y cobra lo dissapte tres pessetas
 que ja se las cruspeix de pá y monjetas.

UN COP CASADA

Lo que guanyava essent fora de casa
 servia per comprar polvos y llassos
 y d' aquells polvos pe 'ls seus contats passos
 ne surt aquest engrut ara que 's casa:
 Ni sab coure una llonza á ne la brasa,
 surgí una mitja, ni posar pedassos;
 puig sos coneixements son tan escassos
 que á un marit posan trist si no es un ase,
 fins que al veures tractat com á un aschanti
 vé que exclama indignat:—Deu que l' aguanti;
 y ab astucia 'l marit un día logra
 acabar tot d' un cop tanta tragedia;
 Diu que la porta á veure una comedia
 y agafantla pe 'l bras... la torna al sogre.

L' AVI RIERA.

LA TOMASA

LOS GRANS ÉXITS

(TEATRO ELDORADO)

M. ECHEGARAY.

LA
VEJECITA.

1897.

M. J. CASABLANCO.

ELDORADO

VALLS

PEROGRULLADA

—M' hi jugo 'l cap que en Weyler si no s' en va ab los carlins, s' en anirá ab los republicans ó ab los reformistas ó ab algú altre ¡vethoaquí!

—¿Qué diu Mossen Pelegrí qu' ara pujarán los nostres? Miri, si acás lo fan canonge, li tinch preparadas dos nevodas com dos poms de violas.

Carta oberta à D. Lluís Millà

APRECIAT amich:

Enterat de la vostra, y passant directament al fondo del assumpto de que tractém, dech dirvos, que tots quants datos alegueu en ella per desvirtuar la meua opinió de que *escrita per* equival al adjectiu *original*, m' han produhit l'efecte d' aquella célebre indicació que fa 'l personatge d' una comedia castellana al exclamar:

—Usted los conceptos trunca porque carece de datos.

Quien se lavó fué Pilatos.

Caifás no se lavó nunca.

Tal feu ab los arguments que aduhiu volgient defensar una nova forma pera que, sens dirho, us entenguin que una obra *no es original*, citant opinió de reputadas autoritats literarias, respecte á lo qu' es *originalitat* en aquet sentit, y que, en efecte, no diuhen res á favor de lo que preteneu demostrar.

Indiqueu que duas de las obras que jo citava com á modelo de travalls refundits y trasplantats, duhen la paraula *original*. ¡Si hi arrivo á incloure lo "Don Juan Tenorio", adaptació *original* de Zorrilla, quina altra relliscada, eh, amich Millà!

L' exemple d' ellas estava en demostrarvos quinas son las adaptacions que no precisa dir d' ahont va neixe la obra escrita. Son de las que corresponen de plé á la frase de Campoamor referent á aquest assumpto: «los plagis sols deuen tolerarse quan lo geni de qui 'ls cometi sia digne de transformarlos en originals», cosa que s' aparta molt y no deu confondre ab las *piraterias* literarias que citava Larra d' algun escriptor de la seva época.

Per presentarvos mes clar l' exemple, ja que potser ab lo desitj de trobarhi una relliscada no us hi haureu ficat prou, citaré la celebrada sarsuela "Los aparecidos", adaptació que per lo ben feta li correspon lo just calificatiu de *original*, ab tot y que llegint "La fantasma del lugar" de Ramón de la Cruz, s' hi trobi la verdadera font d' ahont va neixe, lo qual es un cas ben distint; ho cito per puntualisar mes, lo decalch que 's nota en "El bachio" que vareig veure representar per las germanas Tani poch días avants de surtir de Barce ona, ab la obreta "La capseta dels petóns." Per aixó feu molt bé de posar en la portada alguna cosa que vulgui dir que *no es original*. L' únich inconvenient es que no us entendrá tothom, per lo dissimulat de la forma, precisament lo qu' estém discutint.

Llástima que al fer las citas de las definicions [de *Autor*, *Escritor*, etc., no hi hagueu continuat las de

PLAGIOS: *Activo. Usar como á propios, conceptos y escritos ajenos.*

PLAGIO: *Masculino. El hurto ó apropiación de libros,*

obras pensamientos ajenos. Y quedava plantejat clarament lo problema, al costat de vostra cita.

ESCRITOR. *La persona que escribe, y más regularmente el que es autor de alguna obra.*

Ab aixó sols, y sense haver de recorre á sofismas de cap classe, queda ja plenament desvirtuada la interpretació que voleu donar al vostre *escrita per* prenent que us entenguin que voleu dir *no es original*.

Y ja que segons diuheu m' *enlayro* massa porque cito títuls de grans obras y vos, en cambi, no us quedeu *baix* citant párrafos sencers de celebrats erudits, vaig á *descendir á la vostra altura*, com diria un administrador de teatros que jo conech, citantvos també, per ajuntar á las vostras, una opinió respecte á la originalitat artística. Aquesta es de Ahrens, y diu aixís:

"La originalitat es la facultat de crear una combinació diferent de formas donadas per la experiencia. Todas las obras d' art no son més que novas combinacions, perfeccionaments de lo que anteriorment existía. En la imaginació poética existeix sempre una idea que presideix lo treball y aqueixa idea es además de la verdadera esencia de la obra la verdadera propietat del autor."

Pero ara feume lo favor de no donarhi á n' aquesta, la errónea interpretació que sembla també voleu donar á las citas que feu en la vostra, creyent que 's pot cumplir ab las lleys de originalitat á que 's refereixen aquets mestres, agafant una obra y variant *algo* d' ella, com si d' un quadro traguessiu y anyadissiu alguna figura, ó variessiu l' actitud del braç d' una estatua en quins conceptes may podriau dir que l' obra total era vostra. Per aixó mateix, de una obra teatral ja escrita per un, y que vingui un según á variar algun personatge, ó 'l llenguatge, ó una escena, en fi á ferhi uns quants *algos* dels que indiqueu, hi deixaré encare tants plagis comesos al primer, que no será just que la dongui com *escrita* seva.

Després en la classificació de **AUTOR** involucreu llastimosament las definicions *Ser causa de algo* ab *El que compone alguna obra literaria*.

A seguir la vostra interpretació, lo camp literari y lo dret de propietat intelectual se posarían impossibles. Si com diheu lo *ser causa de algo* que allí se cita, consistís en lo sol fet de mudar llenguatge, retocar, variar ó suprimir *algo* de una obra qualsevol, poguent un titularse autor d' ella, l' abús es fácil de preveure.

Aceptat tal acort, á qué escalfarse lo cap creant res nou, la feyna es senzilla, sols consisteix en anar retocant y posar *algos* en l' infinit número de obras nacionals y extrangeras que per aquí corren escrites, mudar lo llenguatge si tant se vol del castellá al catalá com ja ha fet algú, ferlas estrenar, registrarlas y cap á cobrar trimestres falta gent.

La originalitat en lo teatro no deu durse á la confusió com sembla hi ha marcat empenyo per part d'

algú. Es clara y patent. Un assumpto qualsevol, tractat per cent autors diferents, agafarlo novament, trassarlo baix nou plan, desenvoluparlo ab nova forma, posanthi 'l jo del artista, sagrat foch de la verdadera inspiració y naixerá l' obra original. Agafar la creació d' un altre autor y sobre ella, variar, esmenar, retocar, suprimir o anyadir, es perpetrar un crim literari. Será un plagi si hi ha l' abús de confiança de no expressar clarament al públich los graus de originalitat que deu concedírseli. Será una obra meritoria si á mes d' haver acertat en lo treball s' ha confessat la procedencia per endevant.

No es nou lo tema de donar apreciació á l' aplicació del *escrita per*. En las planas de *Lo Teatro Regional* número 205 s' hi pot llegir un treball trassat per ploma mes autorizada que la meva, ahont se diu que volguer suposar que tals paraulas no equivalen á *original* es una verdadera surtida de peu de banch, acompanyant la demostració d' excelents datos que ho proban clarament.

Pero com sia, amich Millá, que per tot lo exposat pot molt ben ser que no us dongueu per convensut, y podríam continuar monologuejant llarch temps, us invito á que torneu á surtir pe 'l foro y tots dos en escena á la vegada, plantejém la qüestió al públich:

Vos sostenint que *escrita per* equival y se sobreentent per *no es original*.

Y jo opinant lo contrari.

Com á maneres de sapiguer per quin costat está la rahó, ne tinch duas. La primera consisteix en nombrar un tribunal perit en materias literarias y que dongui la seva opinió.

La segona—lo camí encare es mes expedit—consisteix en recorre á un peritatge que ja está legalment constituhit, tal es lo Registre de la Propietat Intelectual. Presentarhi los exemplars de *La capseta dels petóns*, tal com están ab son *escrit en vers per* y veureu com serán degudament registrats. Si ho haveu fet ja, no hi fá res, tindém una part adelantada, donchs, que 'l complement d' ella consisteix en presentarlos ab una senzilla aclaració. A continuació del tan anomenat *escrita per*, hi posarém, per l' estil d' aquell pintor quan pintava un gall, una nota que dirá poch mes ò menos: *vol dir que no es original*.

Veureu com en lo primer cas se us donará lo corresponent títul de propietari de l' obra, y com en lo segon se us dirá que *no há lugar*, lo qual voldrá dir en catalá del que ara 's parla, que al Registre de Propietat Intelectual, fan com jo, tampoch us ho entenen.

Ab qualsevol de las duas maneres me conformo, y si us sembla bè recorre á las duas alhora, tampoch hi tinch cap inconvenient.

Agraheixo de cor vostra manifestació de sentiment pe 'l meu desterro. Per ara 'm conservo bó, y d' alló que diheu del efecte de óptica, avuy com avuy no hi he notat res.

Disposeu de vostre amich.

JOSEPH XIMENO PLANAS.

Sant Coloni als 104 dias de desterro.

.....
ESPINA

Que trista sort la meva! Deu me valga!
Que fatal mon destí!
Estimar y saber que en tant estimi
jamay seré felís.

EMILI REIMBAU PLANAS.
.....

Impossibles dramátichs

En «Lo jardí del general» plantarhi un «Lliri d' aygua.»

Per un marxant anar á «La fira de Sant Genís.»

Per «L' Hereuhet» casarse ab «La Pepeta de Rubí.»

Per «Lo comte d' Ampurias», habitá en «Lo Castell del tres dragons.»

En «Lo Campanar de Palma» posarhi «La Campana de Sant Llop.»

«En Pere Torrents», quedarse «Sense Sogra.»

J. ROCA PARÈS

BOSSÍ

Jo 't faria ma costella,
no 'n duptis, hermosa Flora,
si tinguessis una renda
de deu ó vint rals per hora.

SANTIA GO JUNCADILLA.

Es indispensable este
Resguardo para el cobro

TALONARIS

PERA

apuntacions del sorteig de Nadal

Magníficament litografiats é impresos á dugas tintas, ab l' alegoría de la Fortuna

Los de 100 fullas, á 80 céntims

„ „ 50 „ á 50 „

VENTAS AL PER MAJOR Y MENOR

LITOGRAFÍA BARCELONESA

DE

RAMÓN ESTANY

6, Carrer de Sant Ramon, 6 -- BARCELONA

Als senyors Corresponsals de LA TOMASA, llibreters, kioscos y demás punts de venta, se 'ls farà lo desquento acostumat.

—Aixé es un pati, un desfici!
 ¡Un no pot ni camina!
 ¿Cap autoritat no hi ha
 qu' anulí 'is pobres d' ofici!

Ai cel demanavam aygua
 y ell nos dona un temporai;
 Si hi tornáram, prou nos enria
 un diluvi universai!

Lo totpoderós Pantorrilles buscant
 vots entre 'is seus exercíts en conserva.

Deu any porta d' existéncia
 y ja d'ara, còrr se d'ésfa.
 ¡Un premi par l' arquitecte
 qu' aqueix palau va aixecá!

EL PALAU DE CIENCIAS

PRINCIPAL

Segueix explotantse ab bon éxit lo conegut repertori catalá, y ab ell van logrant aplausos los principals actors del teatro regional.

Pera dissapte está anunciat l' estreno de la comedia en tres actes, del conegut escriptor D. Teodoro Baró, *Lo senyor batlle*.

La setmana entrant los ne farém deu céntims.

LICEO

Ja s' ha publicat lo cartell de la próxima temporada d' hivern, qual obertura está fixada pera 'l 20 del corrent, fetxa que coincidirá ab lo cinquantenari de sa restauració, preparantse una verdadera solemnitat pera dita nit.

En lo notable *elenco* contractat per lo Sr. Bernis, hi figuran las celebritats artísticas *Darclée* y *Theodorini*, además de dos notables *quartetos* baix la direcció del reputat mestre Ferrari, que en l' última temporada de primavera 's va fer mereixedor á grans elogis per sa pericia é inteligencia.

La ópera d' inauguració será la de gran espectacle del mestre Verdi, *Don Carlo*, pera la que 'l célebre escenógrafo Sr. Soler y Roviroza ha pintat una complerta decoració, además de varis accessoris.

ROMEA

Acabadas ja las representacions del imprescindible *Don Juan Tenorio*, sembla que s' entra en lo calor dels estrenos; de manera, que per avuy está anunciat lo de la comedia en un acte del Sr. Baró *L' apotecari de Malgrat*, y pera dimars próxim lo del drama *original* titulat: *Matrimoni fi de sigle*, del que, si nostres informes no están equivocats, sabém que á mida que 's va ensajant, son *original* autor hi va introduhint reformas, havent suferit una complerta transformació son final.

¡D' aixó se 'n diu coneixement escénich!

Veurém si ab tot y las modificacions sortirà lo dit drama un cent-peus.

NOVETATS

Dilluns últim s' estrená un quadro dramátich titulat *Los civiles*, notabilíssim arreglo fet per lo Sr. Brugada de *I granadiari*, drama que 'ns havia fet coneixe lo senyor Novelli.

La labor del Sr. Brugada ha sigut feta ab molta maestria, de manera, que al final dels actes fou sumament aplaudit, prodigántseli una ver ladera ovació al final de la obra, en que tingué que presentarse tres ó quatre vegadas en escena. Molt contribuí al bon éxit lograt, la inmillorable execució que hi donaren tots los artistas en general, per lo que 's vejà l' experta direcció del mestre senyor Cepillo.

Pera la setmana entrant se prepara 'l drama titulat *Los dos pilletes*, arreglo adaptat á nostra escena per lo conegut literat D. Joan B. Enseñat.

Per las noticias que 'n tenim, sabém que 's tracta de un gran éxit en porta, ja que dita obra s' ha representat

mes de 600 nits consecutivas á París, havent sigut igualment celebrat en los teatros d' Alemanya, Inglaterra, Italia y Estats Units.

La empresa comprenent la importancia que dita obra reuneix, ha fet pintar decorat per lo reputat escenógrafo Sr. Moragas, y ha acordat á que sos últims ensajos fossin dirigits per son mateix autor, qui arribará dintre breus dias y també per son arreglador que ja está entre nosaltres.

TIVOLI

La inauguració de la temporada d' hivern que tingué que aplassarse, s' ha destinat per' avuy, la que tindrà lloch—com ja diguerem—ab l' estreno en Espanya de *Flor de té*, sarsuela del malograt Lecocq, arreglada per lo senyor Colomé.

CATALUNYA

La viejecita es l' «atractiu» del cartell diariament, y en cada representació obté mes extraordinari éxit, per lo que creyém que la obra de Caballero será una de las de major éxit de la present temporada.

Actualment está en estudi *Escuela municipal*.

UN CÓMICH RETIRAT.

Sia la enhorabona

Al meu amich Ramón Estany * * *

* * * ab motiu del naixement de la seva filla

UNA nena vostre
ha vingut al mon...
jo vos felicito
de tot cor, Ramón.
Deu la fassi creixe
sense cap perill...
¡Al fi hi trobat dona
per doná al meu fill!

A. GARCÍA.

¡CARBASSA!

SONET

¡CARBASSA m' has donat! ¡quina sorpresa!
m' ha agradat l' acudit, ma bella aymía;
no m' ha sapigut greu, jo ja ho volía,
y 't parlo ab bona fé ab tota franquesa.
T' aplaudeixo de cor, veig qu' ets despresa
y 'l mateix temps qu' hi tens molta maestria.
¡Carbassa m' has donat! ¡ves qui ho diria!
—puig no es pas si be 's mira cap baixesa.—
Me resta tan sols dirte ara com ara
que tot aixó ho has fet per exigencia,
aixís ho ha destinat la teva mare.
Donchs ara que 't serveixi d' esperiencia
que la carbassa tal com me l' has dada
ab arrós, es lo plat que mes m' agrada.

ANTÓN DEL SINGLOT.

LA TOMASA
XANEAYNA

-Jo pateixo de la caixa;
-pró com bon conquistador,
me declaro admirador
per sempre, de terra baixa.

-Pósili que no sigui ingrát; que 's recordi d' aquell día que vam anar á buscar bolets...
-¡Ay, ara hi tacat lo paper!
-¡Aqueixas tacas ray' ¡Tan-fácil fos treurelas totas!

Lo dissapte pròxim se celebrarà en lo teatro Olimpo, una funció en honor y benefici de nostre estimat company D. Joseph Ximeno Planas, desterrat ab motiu del escandalós procès de *La Suripanta*.

Entre 'ls números del programa pera la esmentada funció, hi figura l' estreno d' un monólech titulat: *Al quarto de la senyora*, original del Sr. Ximeno.

Desitjém un bon éxit y millor benefici, al nostre volgut amich.

Per home tranquil, un carnicer del carrer de Consell de Cent.

L' altre dia va posárseli entre cella y cella qu' una parroquiana li havia fet corre un duro de sobre la taula, y ell que si que m' agafa á la parroquiana y vulgas no vulgas la porta al darrera-botiga, y un cop allí va deixarla igual qu' Eva avants de ferse 'l devantal de pámpols, pera buscarli las 5 pessetas.

¿Y va trobarlas?

Sembla que no, porque á la quènta, aqueix fulano no buscava 'l duro, sinó la perduda.

¿La parroquiana era jove y guapa!

Si arriba á ser vella, l' ase 'm flich si li toca un sol fil de roba. Com bon carnicer, se veu que li agrada la carn fresca.

Las damas berlinesas han introduhit una nova moda, qu' ha de tenir en cuydado al sexo fort.

No 's tracta ja de que se 'ns posin las calsas, ni altrás prendas de vestir que nosaltres estavam cenvensuts pertanyian al sexo masculí, sino qu' acaban d' usurparnos lo bastó.

¿Lo bastó! ¿La única cosa que 'ns donava una mica d' autoritat!

Perque, creguin, no es broma, aixís com los castellans diuhen *cuando el rio suena, agua lleva*, nosaltres hem de assegurar que «quan las donas portan bastó, volen amidarnos las costellas.»

¿Ja ho sentirem dir!

Nos trobém á Málaga.

Era de noche y sin embargo... no llovia. Lo vent bufava.

Va obrirse ab estrépit un balcó, y un home en camisa, va llensarse del balcó al carrer, procurant no ferse mal.

Encare 'l soci qu' anava en camisa no havia tingut temps de palparse 'l cap per cerciorarse de que no hi havia sufert averías, va apareixe on lo balcó un bulto negre y malehint diferents vegadas al qu' acabava d' escapárseli d' entre mans, va acabar la seva lletania ab un crit de «Venjansa».

¿Qué havia ocorregut?

Senzillament: Un gitano vell havia trobat á la seva filla sostenint un diálech amorós, curiós y misteriós ab un xiarel-lo del vehinat... y lo demás ja pot endevinarho l' aixerit lector.

Lo que ara es precis averiguar es ¿com se venjan los gitanos de Málaga? porque aquell terrible crit de venjansa, havia de tenir també un terrible desenllás.

Donchs, lo gitano en quèstió va agafar tota la robeta que 'l seductor havia abandonat en sa fuga, va ferne un farsell, y s' en va anar sense perdre temps... ¿A presentar al jutje *aquell cos del delict*? preguntarán vostés.

No, senyors, s' en va anar á empenyar lo farsell.

Y ab los quartos del empenyo, va comprar castanyas y ayguardent per celebrar la festa de Tots Sants d' un modo digne, ab la seva familia, sens descuydarhi la mossa.

¿Que hi torni 'l *corrido* de Málaga, á propassarse en las casas dels altres!

Lo mal es qu' aquets calaveras no escarmentan may.

¿Si no reben un susto ó una palissa dia per altre, 's desaniman!

Llegim que dintre de poch s' estrenará á París, per la companyia que dirigeix Magda Maguerá, una traducció francesa del drama d' Angel Guimerá *Terra baixa*.

Ningú pot negar, donchs, que la *Terra baixa* de don Angel, al anarsen á la capital francesa, es una *terra* que *puja*.

Felicito á en Guimerá,
al veure sa obra pujá,
y per la elecció qu' ha fet
saludo molt satisfet
á la Magda Maguerá.

La Comissió organísadora de las festas del Carnaval de 1898 á Barcelona ha obert concurs pera la execució d' un cartell anunciador de ditas festas.

Lo tamany d' aquet ha d' esser de 1'85 x 0'88 metros, deixantse á gust del artista l' estil, carácter y procediment del mateix.

L' autor del cartell elegit obtindrà una recompensa de 250 pessetas; concedintse 50 pessetas al del cartell que segueixi en mérit al premiat.

Pera mes datos dirigirse al carrer de Raurich, 6, *El Ingenio*, ó á la Administració d' aquet setmanari.

En la Casa Gran ja comensan á tocarse 'ls resultats d' haver entrat per la finestra una plaga de subjectes procedents dels cassinos.

Sembla que las suspensions d' empleo y sou están á la ordre del dia, per causas mes ó menos graves, pero may disculpables.

Convé que l' arcalde continuhi pe 'l bon cami qu' ha emprés y que 's formi expedient á tots los empleats sospitosos, pera llensarlos al carrer si son culpables y portarlos al Jutjat si es precis.

Y també es convenient que l' Ajuntament s' abstinga de fer cap mes nomenclament á favor d' individuos procedents de cassinos polítichs, per compromisos electorals ó altrás *tupinadas*.

Lo bon empleat no ha de figurar en cap partit, ni ha de estar instruit en *trampas* de cap especie, y si sols ser honrat y expert pera desempenyar lo càrrech que se li confihi.

Mentres lo ser socio d' un cassino no era cap mérit pera ingressar en las oficinas del Municipi, los empleats del Ajuntament de Barcelona, eran tinguts per modelos d' honradés é inteligencia.

Ara, ara... los dolents perjudican als bons.

¿Deu hi fassi mes que nosaltres!

La setmana passada dugas beatas van dirse la *Ussó del... yankee*, disputantse un capellá, que, á la quienta, es nebot d' ellas.

Las dugas senyoras volian tenir l' honor de mantenir á *pan y cuchillo*, al ministre de Deu de la familia.

Hi ha gustos que mereixen garrotadas.

Tias y nebot foren conduhits al Jutjat per un Xanxas.

No sabem lo consell que 'ls donaria 'l jutje, ja que no podia donarlos altra cosa; pero creyém que devia recomenarlos que mantinguessin á mitjas al nebot y que no 's descuydessin de pagarli 'l tabaco y altres gastets indispensables.

També se 'ls podria recomenar á n' aqueixas simpáticas beatas, que 's fessin passar la máquina 0 pe 'l clatell.

✱

A Berueces, prop de Valladolid, un vehí va enterrar deu mil rals en bitllets del Banch; y ara al desenterrarlos s' ha trobat, ab que, á causa sens dupte de la humitat del terreno, havian perdut totas las senyals de bitllets.

Lo xasquejat vol demanar que 'l Banch li torni 'ls diners que 'ls bitllets li costavan.

Pero lo natural, es que s' en porti un altre xasco.

Y si no se l' emporta... no 'n tindria poca de feyna 'l Banch á tornar quartos.

¡No 'n sortirian poch de bitllets convertits en pastetas!

✱

En un article publicat per *La Liberté* de Paris, se diu que Espanya hauria de reconeixre 'ls graus als *jefes* insurrectes que 's presentin.

¿Quins graus?

¿Los graus de salvatjisme?

✱

A Nova York s' ha celebrat fa poch un curiós matrimoni. James Juvenal y la seva futura Anine Gilbert,

sortiren de Filadelfia y montats en un *tandem* recorren gueren cent millas, hasta presentarse á Nova York, ahont foren immediatament lligats en matrimoni.

Francament: trobém que per' anar á casarse no val la pena de fer tant cami.

¡Se tractés d' anar á cobrar una herencia!

✱

Ha sigut denunciad al Gobernador Civil de Madrid un cego que demanava caritat.

Lo denunciand, qu' ha sigut un germá del cego, ha alegat que aquet ab lo seu *modus vivendis* perjudica 'l bon nom de la familia, ja que 'l tal pobre té un capital de 10,000 pessetas y un molí.

¡Pobre home!... potser 'l demanar caritat li servia de distracció!

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL-LUSTRAT Y LITERARI

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Espanya y Portugal, trimestre.. . . .	1'50 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, id.	2 >
Extranger, id.	2'50 >
Número corrent.	0'10 >

NOTA.—Tota reclamació podrá dirigirse á l' Administració y Redacció del periódich

6. SANT RAMON, 6.—BARCELONA

LITOGRAFÍA BARCELONESA

— de Ramón Estany —

6. Sant Ramón, 6.—BARCELONA

SECCIO DE TRENCA - CLOSCAS

XARADA

Es negació ma *primera*,
un animal ma *segona*,
afirmació es la *tercera*
y mon *Tot* nom d' home dona.

FRANCESH MAS.

TARJETA

Formar ab las anteriors lletras lo nom d' un aplaudit drama castellá.

J. B.

ROMBO

.
.
.
.
.
.

Sustituir los punts per lletras, de

manera, que llegidas vertical y horizontalment donguin per resultat: 1.ª ratlla: Consonant; 2.ª: Las casas ne tenen; 3.ª: Prenda de criatura; 4.ª: Pseudónim d'un autor dramátich, 5.ª: En las iglesias ne fan; 6.ª: Efecte del temps; 7.ª: Vocal.

C. G. (á) REDEMBACH.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1 2 3 4 5—Nom d' home.

3 4 5 2—Animal.

1 4 3—Licor.

3 2—Membre del cos humá.

5—Consonant.

2 3—Objecte de pescar.

1 2 3—Unió de varias flors.

1 4 3 2—Ciutat Italiana.

1 4 3 2 5—Nom d' home.

ANGELINA Y AMADEO.

BALDUFIA NUMÉRICA

3 7 —Nota musical.

1 5 — " "

1 2 3 4 5 6 7 8—Apellido.

4 5 6 4 7 3 —En los escriptoris.

3 2 4 2 —Animal.

7 6 —Preposició.

8 —Consonant.

B. LOGNEMRAM.

GEROGLÍFICH

:: + B

FI

Jener

TI TI TI TI TI TI

TR

OBI

RAFAEL HOMEDES.

SOLUCIONS

Á LO INSERTAT EN LO NÚMERO 479

=

Xarada.—*Sem—pre—vi—vas.*

Logogrifo numérich.—*Canut.*

Acróstich— *La Pub L icidad*

El diario C A talán

Las No T icias

El Noticier O Universal

El Tie M po

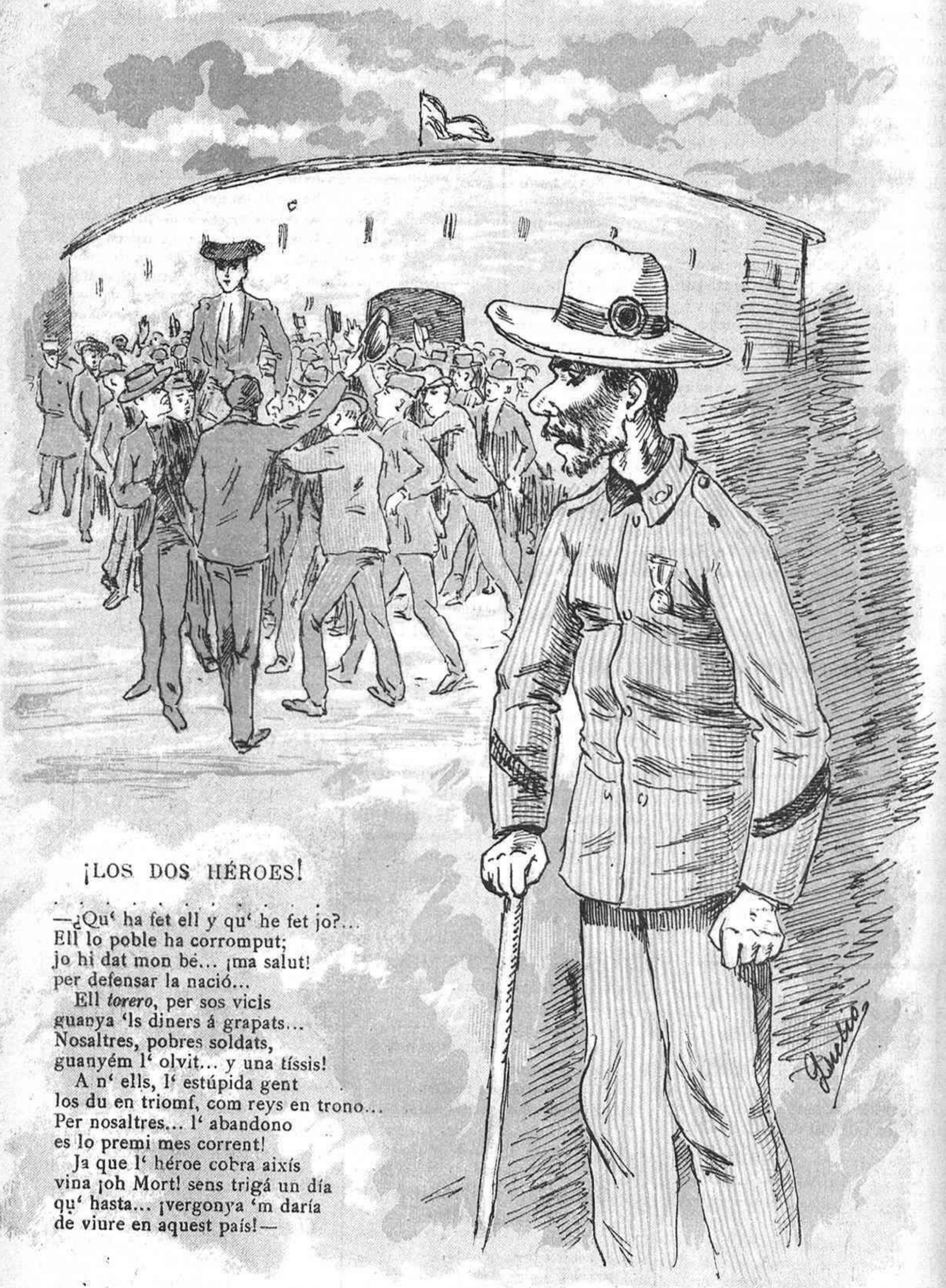
La Vangu A rdia

La Dina S tia

Correo C A talán

Geroglífich.—*Per escrituras 'ls notaris.*

QUADRO D' AGTUALITAT

¡LOS DOS HÉROES!

—¿Qu' ha fet ell y qu' he fet jo?...
 Ell lo poble ha corromput;
 jo hi dat mon bé... ¡ma salut!
 per defensar la nació...

Ell *torero*, per sos vicis
 guanya 'ls diners á grapats...
 Nosaltres, pobres soldats,
 guanyém l' olvit... y una tísiss!

A n' ells, l' estúpida gent
 los du en triomf, com reys en trono...
 Per nosaltres... l' abandono
 es lo premi mes corrent!

Ja que l' héroe cobra aixís
 vina ¡oh Mort! sens trigá un día
 qu' hasta... ¡vergonya 'm daría
 de viure en aquest país!—

Quico